

Герлянд Т. М.,
кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник,
Інститут професійно-технічної освіти НАПН України (м. Київ)

ШЛЯХИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ ЗА ДУАЛЬНОЮ ФОРМОЮ НАВЧАННЯ

Дуальне навчання – практико-орієнтована форма організації і реалізації освітнього процесу, коли професійно-теоретична підготовка здійснюється в закладах професійної (професійно-технічної) освіти (далі – ЗП(ПТ)О), а професійно-практична – на підприємстві, безпосередньо в умовах виробництва. Удосконалення навчання на підприємствах – невід’ємна складова усього процесу покращення підготовки майбутніх кваліфікованих робітників. Учні мають можливість засвоїти компетентності з професії та добре підготуватися до майбутньої професійної діяльності. Успішне навчання учнів залежить від правильної підготовки до здійснення дуальної форми навчання. Тому здійсненню професійно-практичної підготовки на виробництві передуює підготовча робота.

Для організації дуального навчання ЗП(ПТ)О здійснює відбір підприємств у відповідності з переліком обов’язкових вимог, дотримання яких дає можливість ЗП(ПТ)О визначити ті, які спроможні створити належні умови для дуальної форми навчання та забезпечити виконання стандарту професійної (професійно-технічно) освіти з певної професії у повному обсязі. Відбір підприємств, на яких може бути організоване дуальне навчання, доцільно здійснювати за такими критеріями:

1. Профіль підприємства відповідає напрямам підготовки у ЗП(ПТ)О.
2. Інноваційна активність підприємства.
3. Використання інноваційних технологій організації виробництва.
4. Технологічне переоснащення виробництва.
5. Наявність умов для застосування елементів дуальної форми навчання.

6. Наявність кадрів, які б виконували функції наставників у процесі дуального навчання.

7. Готовність направляти потенційних наставників на навчання за психолого-педагогічною складовою.

8. Готовність укласти із ЗП(ПТ)О та учнем угоду про співробітництво з дуального навчання при підготовці робітничих кадрів.

9. Готовність виплачувати заробітну плату учням згідно з договором про співробітництво з дуального навчання при підготовці робітничих кадрів.

10. Досвід роботи з розроблення та впровадження освітніх програм та професійних модулів підготовки робітничих кадрів спільно із ЗП(ПТ)О [1].

Для забезпечення організаційних заходів, розробки навчально-планувальної документації професій, моніторингу, координації і контролю реалізації програми організації дуального навчання у ЗП(ПТ)О створюються робочі групи. До їхнього складу, як правило, входять: заступник директора з навчально-виробничої роботи, методист, старший майстер, викладачі та майстри виробничого навчання. Навчально-планувальна документація створюється на основі стандарту професійно-технічної освіти з професії та містить: робочий навчальний план; робочі навчальні програми загальнопрофесійної та професійно-практичної підготовки; перелік та завдання для проведення контролю за рівнем засвоєння навчальних модулів; перелік кваліфікаційних пробних робіт та завдання для їх проведення; критерії оцінювання компетентностей учнів; графіки переміщення учнів по робочих місцях; графіки контролю за проходженням професійно-практичної підготовки учнів на підприємствах.

В установленому порядку ЗП(ПТ)О погоджує з роботодавцями та затверджує робочі плани й програми, проводить спільні з роботодавцями робочі зустрічі, на яких розглядаються питання обговорення шляхів взаємодії роботодавців та ЗП(ПТ)О щодо забезпечення впровадження елементів дуальної форми у навчально-виробничий процес підготовки кваліфікованих робітників з певної професії; опрацювання примірною Положення про

впровадження елементів дуальної форми навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників та обговорення пропозицій і доповнень до змісту Положення; опрацювання Договору про дуальну форму навчання та обговорення пропозицій і доповнень до змісту Договору, зобов'язань, прав та відповідальності сторін між освітнім закладом, підприємством та учнем; визначення вимог до наставників з числа кращих працівників підприємств та організації їх навчання за психолого-педагогічною складовою; обговорення процедури закріплення майстрів виробничого навчання та учнів за підприємствами; обговорення графіку навчально-виробничого процесу, робочих навчальних програм тощо.

Література

1. Організація дуальної форми навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти: практ. посіб. / Т. М. Герлянд, І. А. Дрозіч, Н. В. Кулалаєва, Г. М. Романова, М. М. Шимановський; за заг. ред. Н. В. Кулалаєвої. – Житомир: «Полісся», 2019. – 304 с